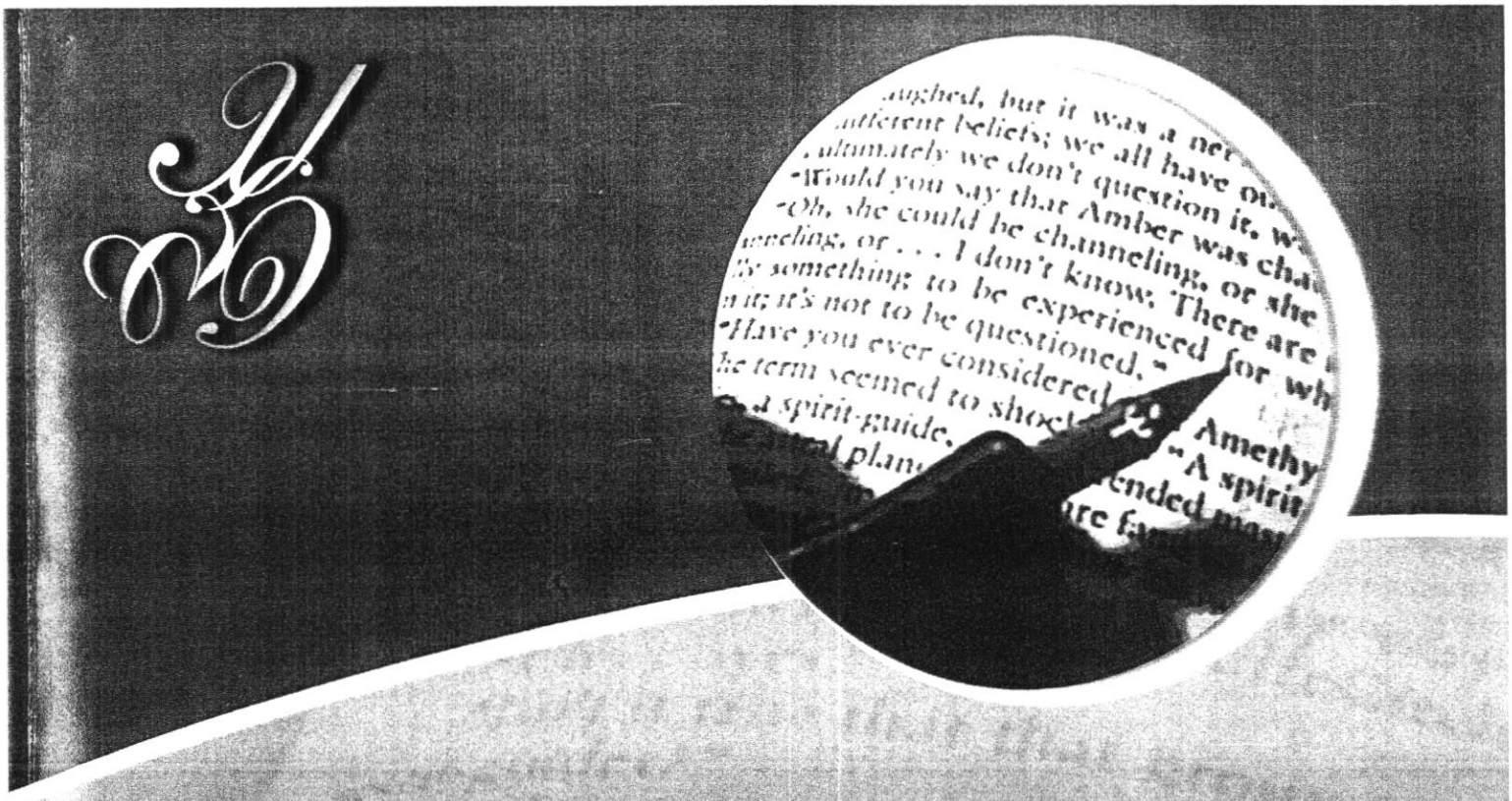

ระบบและกลไกของการพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

สภามหาวิทยาลัยอนุมัติเมื่อ
27 พฤศจิกายน 2552

คำนำ

จากประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 กำหนดให้สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนดระบบและกลไกของการจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชา และเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 สภามหาวิทยาลัยราชภัฏ-สวนดุสิตได้กำหนดระบบและกลไกในการจัดทำรายละเอียดของหลักสูตรเรียบร้อยแล้วในการประชุมคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ครั้งที่ 10(13)/2552 เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2552มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตจึงได้จัดพิมพ์ระบบและกลไกในการจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร เพื่อให้ยึดถือปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

พฤศจิกายน 2552

สารบัญ

1. แนวปฏิบัติในการนำเสนอรายละเอียดของหลักสูตรระดับอุดมศึกษาต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 1

2. ขั้นตอนการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต 3

3. ขั้นตอนการขออนุมัติหลักสูตร 6

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านหลักสูตร 9

ภาคผนวก

Template มคอ. 2-7 10

จากประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 กำหนดให้สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนดระบบและกลไกของการจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชา และเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตจึงได้จัดทำคู่มือระบบและกลไกการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งได้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งการจัดทำรายละเอียดของหลักสูตรและขั้นตอนการขออนุมัติหลักสูตร เพื่อให้คณะและหลักสูตรยึดถือเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

แนวปฏิบัติในการนำเสนอรายละเอียดของหลักสูตรระดับอุดมศึกษาต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

1. หลักสูตรใหม่ (หลักสูตรที่ไม่เคยเปิดสอนในระดับและสาขาวิชานั้นมาก่อน)

1.1 หลักสูตรที่จะเปิดสอนควรสอดคล้องนโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาประเทศ และความต้องการกำลังคนของตลาดแรงงานและสังคม และต้องเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

1.2 หลักสูตรที่จะเปิดสอนต้องผ่านการพิจารณากลั่นกรองจากคณะกรรมการระดับคณะ คณะกรรมการวิชาการมหาวิทยาลัยหรือสถาบัน หรือคณะกรรมการที่มีหน้าที่พิจารณาแต่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่น

1.3 หลักสูตรที่เปิดสอน ต้องมีโครงสร้างและมาตรฐานตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด รวมทั้งสอดคล้องกับนโยบาย และ/หรือหลักเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด (ถ้ามี)

1.4 สถาบันอุดมศึกษาต้องมีศักยภาพและความพร้อมในการเปิดดำเนินการหลักสูตร ทั้งด้านคณาจารย์ ทรัพยากรสนับสนุนการเรียนการสอน และปัจจัยเกื้อหนุนอื่นๆ

1.5 หลักสูตรที่เสนอสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาต้องได้รับความเห็นชอบหรืออนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยหรือสภาสถาบันก่อนเปิดสอน

1.6 หลักสูตรที่ได้รับความเห็นชอบหรืออนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยหรือสภาสถาบันแล้วต้องเสนอให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาทราบภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับความเห็นชอบหรืออนุมัติเพื่อพิจารณารับทราบหรือรับรองหลักสูตร หากไม่ได้ดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนดอาจจะไม่ได้รับการพิจารณารับทราบหรือรับรองหลักสูตร

2. **หลักสูตรปรับปรุง**

หลักสูตรฉบับปรับปรุง หมายถึง หลักสูตรที่ปรับปรุงในสาระสำคัญของหลักสูตร อาทิ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร ชื่อหลักสูตร ชื่อปริญญา เนื้อหาสาระสำคัญในหมวดวิชาเฉพาะและระบบการศึกษา หรือ เป็นหลักสูตรที่ปรับปรุงเล็กน้อย ซึ่งเป็นการปรับปรุงในระดับรายวิชา อาทิ การเปลี่ยนชื่อรายวิชา การเปลี่ยนรหัสรายวิชา การเพิ่มรายวิชาเลือก และการปรับคำอธิบายรายวิชา โดยไม่กระทบโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาสาระในหมวดวิชาเฉพาะ ทั้งนี้การปรับปรุงจะต้องเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

2.1.1 หลักสูตรฉบับปรับปรุงต้องผ่านการพิจารณากลั่นกรองจากคณะกรรมการระดับคณะ คณะกรรมการวิชาการของมหาวิทยาลัยหรือสถาบัน หรือคณะกรรมการที่มีหน้าที่พิจารณาแต่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่น

2.1.2 หลักสูตรฉบับปรับปรุง ต้องมีโครงสร้างและมาตรฐานตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

2.1.3 เอกสารที่เสนอต้องมีหัวข้อและรายละเอียดสาระของหลักสูตร ในส่วนที่ต้องการปรับปรุงแก้ไขตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

2.1.4 ในกรณีปรับปรุงเล็กน้อยให้จัดทำเอกสารการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรและแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบหรือรับรองเป็นรายภาคการศึกษา ในกรณีที่หลักสูตรใดมีการปรับปรุงแก้ไขหลายครั้ง ให้รวบรวมและสรุปจัดทำเป็นเอกสารฉบับเดียว

2.1.5 หลักสูตรฉบับปรับปรุงก่อนเสนอสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ต้องได้รับความเห็นชอบหรืออนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยหรือสถาบัน หลักสูตรที่ได้รับความเห็นชอบหรืออนุมัติแล้ว ต้องเสนอให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับความเห็นชอบหรืออนุมัติ เพื่อพิจารณารับทราบหรือรับรองหลักสูตร หากไม่ได้ดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนดอาจจะไม่ได้รับการพิจารณารับทราบหรือรับรองหลักสูตร สถาบันอุดมศึกษาจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ

อนึ่ง การรับทราบหรือรับรองหลักสูตรใหม่หรือหลักสูตรปรับปรุง จะเป็นไปภายใต้เงื่อนไขที่ว่า มหาวิทยาลัย/สถาบันได้จัดทำหลักสูตรสอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร นโยบายและ/หรือหลักเกณฑ์ที่กำหนดเท่านั้น หากมิได้เป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาไม่อาจส่งหลักสูตรดังกล่าวไปให้สำนักงาน ก.พ. พิจารณารับรองคุณวุฒิผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรเพื่อประโยชน์ในการบรรจุและการแต่งตั้งข้าราชการพลเรือน รวมทั้งกำหนดเงินเดือนที่ควรได้รับและระดับตำแหน่งที่ควรแต่งตั้ง

ขั้นตอนการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ตารางแสดงขั้นตอนการจัดทำรายละเอียดของหลักสูตร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ลำดับขั้นตอน	ผู้รับผิดชอบ	การดำเนินงาน	รายละเอียดเพิ่มเติม
1	ผู้รับผิดชอบหลักสูตร	จัดทำโครงการพัฒนาหลักสูตร เสนอขออนุมัติโครงการตามขั้นตอนของมหาวิทยาลัย	
2	คณบดี	แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร	คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขา/สาขาวิชานั้นๆ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกอย่างน้อย 2 คน หากมีองค์กรวิชาชีพให้มีผู้แทนองค์กรวิชาชีพร่วมเป็นกรรมการอย่างน้อย 1 คนด้วย **อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการอุดมศึกษา
3	คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร	ศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านต่างๆ ที่จะนำมาใช้สำหรับการพัฒนาหลักสูตร	คณะกรรมการทำการศึกษาหรือวิจัยเพื่อทราบข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร เช่น ข้อมูลด้านความต้องการความจำเป็นและปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ตลอดจนนโยบายทางการศึกษาของรัฐ ข้อมูลทางด้านจิตวิทยา ปรัชญาการศึกษา ความต้องการของผู้เรียน ตลอดจนวิเคราะห์หลักสูตรเดิม เพื่อพิจารณาข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไข

ลำดับขั้นตอน	ผู้รับผิดชอบ	การดำเนินงาน	รายละเอียดเพิ่มเติม
4	คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร	พิจารณาความพร้อมและศักยภาพตลอดจนทรัพยากรของหลักสูตร	พิจารณาความพร้อมในด้านทรัพยากรบุคคล วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ ฯลฯ
5	คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร	ดำเนินการร่างหลักสูตรตามแบบฟอร์ม มคอ.2, มคอ.3 และ มคอ.4	หลักสูตรที่มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับสาขา/สาขาวิชา ให้ใช้ประกาศนั้นเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรที่ยังไม่มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องมาตรฐานคุณวุฒิระดับสาขา/สาขาวิชา ให้ใช้ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 เป็นแนวทาง
6	คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร	ดำเนินการวิพากษ์หลักสูตร	จัดวิพากษ์หลักสูตรโดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าร่วมวิพากษ์
7	คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร	ปรับปรุงหลักสูตรตามผลที่ได้จากการวิพากษ์	
8	คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร	จัดพิมพ์เอกสารหลักสูตร เพื่อเตรียมเสนอคณะกรรมการกลั่นกรองหลักสูตรฯ	เสนอผ่านคณะเพื่อนำเข้าที่ประชุมคณะกรรมการกลั่นกรองหลักสูตร

4

ลำดับขั้นตอน	ผู้รับผิดชอบ	การดำเนินงาน	รายละเอียดเพิ่มเติม
4	คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร	พิจารณาความพร้อมและศักยภาพตลอดจนทรัพยากรของหลักสูตร	พิจารณาความพร้อมในด้านทรัพยากรบุคคล วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ ฯลฯ

แผนภูมิแสดงขั้นตอนการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

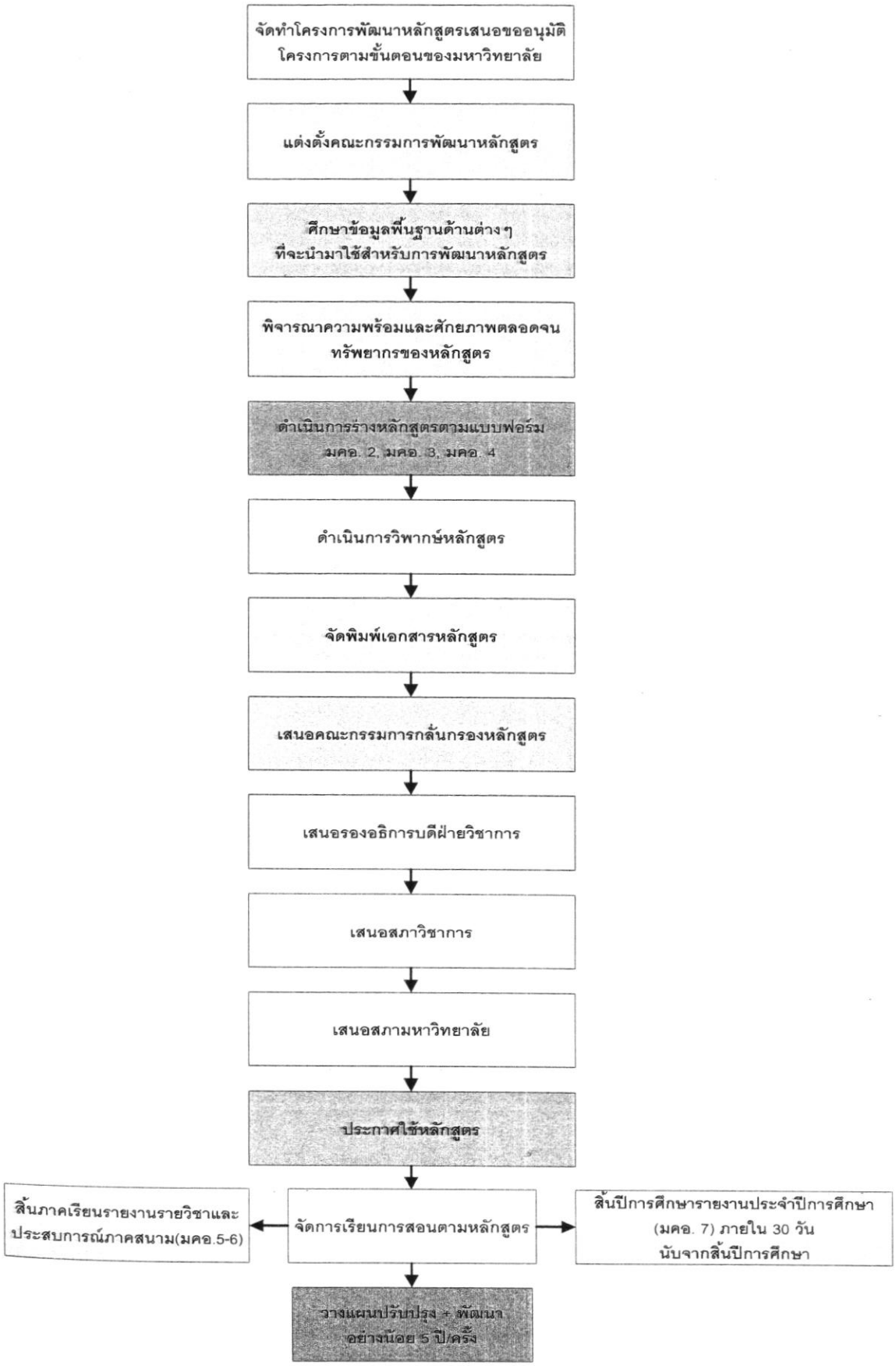

ขั้นตอนการขออนุมัติหลักสูตร

เพื่อให้การดำเนินงานหลักสูตรของมหาวิทยาลัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองหลักสูตร และได้กำหนดแนวทางและขั้นตอนการดำเนินงานหลักสูตรเพื่อถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ทั้งนี้ในการเสนอขอเปิดหลักสูตรใหม่ต่อมหาวิทยาลัย ควรดำเนินการเสนอหลักสูตรจากคณะไม่น้อยกว่า 6 เดือนก่อนกำหนดการเปิดสอน

ตารางแสดงขั้นตอนการนำเสนอหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

ลำดับขั้นตอน	ผู้รับผิดชอบ	การดำเนินงาน	รายละเอียดเพิ่มเติม
1	คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร	พัฒนาหลักสูตรใหม่หรือดำเนินการปรับปรุงหลักสูตร ตามเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง	ดำเนินการตามขั้นตอนการจัดทำรายละเอียดของหลักสูตรในหน้า 5
2	หลักสูตร/คณะ	เสนอคณบดีเพื่อพิจารณา	ส่งเอกสารตามจำนวนที่คณะกำหนด
3	คณบดี	มอบคณะกรรมการพิจารณาหลักสูตรของคณะ ตรวจสอบความสมบูรณ์	
4	คณะกรรมการประจำคณะ	พิจารณาให้ความเห็นชอบ	มีบันทึกระบุว่าผ่านที่ประชุมคณะกรรมการหลักสูตรของคณะ
5	คณบดี	เสนอรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการเพื่อพิจารณา	มีบันทึกระบุว่าผ่านความเห็นชอบจากที่ประชุมคณะกรรมการประจำคณะในการประชุมครั้งที่....ลงวันที่....พร้อมทั้งเอกสาร มคอ.2 จำนวน 13 ชุด (พร้อมบันทึกเป็นไฟล์ข้อมูลลงใน CD จำนวน 1 แผ่น) และ มคอ.3 (ส่งรายวิชาที่จะเปิดสอนในเทอมแรก หรือ รายวิชาบังคับ ก่อน) และ มคอ.4 ที่บันทึกเป็นไฟล์ข้อมูลลงใน CD จำนวน 13 แผ่น)
6	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการมอบคณะกรรมการกลั่นกรองหลักสูตร	คณะกรรมการกลั่นกรองหลักสูตรพิจารณาให้ความเห็นชอบ	กลั่นกรองให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและเกณฑ์มาตรฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง หากหลักสูตรใดไม่สมบูรณ์ จะส่งคืนคณะที่เกี่ยวข้องปรับปรุงแก้ไข เมื่อแก้ไข

6

ขั้นตอนการขออนุมัติหลักสูตร

เพื่อให้การดำเนินงานหลักสูตรของมหาวิทยาลัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองหลักสูตร และได้กำหนดแนวทาง

ลำดับขั้นตอน	ผู้รับผิดชอบ	การดำเนินงาน	รายละเอียดเพิ่มเติม
			แล้วส่งกลับคืนคณะกรรมการกลั่นกรองหลักสูตรพิจารณาตรวจสอบ
7	คณะกรรมการกลั่นกรองหลักสูตรส่งหลักสูตรที่สมบูรณ์ให้รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการพิจารณาความสมบูรณ์ก่อนเสนอสภาวิชาการ	กรณีรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการเห็นชอบ ผู้รับผิดชอบหลักสูตรนำเสนอหลักสูตรต่อสภาวิชาการต่อไป ถ้ามีสิ่งใดไม่สมบูรณ์ ส่งคืนคณะกรรมการกลั่นกรองหลักสูตร เพื่อส่งต่อให้ผู้รับผิดชอบหลักสูตรปรับปรุงแก้ไข
8	คณะที่เกี่ยวข้องนำเสนอหลักสูตรที่ผ่านความเห็นชอบจากรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการต่อสภาวิชาการ	สภาวิชาการพิจารณาให้ความเห็นและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ	กรณีสภาวิชาการเห็นชอบ นำเสนอต่อสภามหาวิทยาลัยต่อไป กรณีสภาวิชาการไม่เห็นชอบ ส่งคืนผู้นำเสนอหลักสูตรเพื่อปรับแก้ไข
9	เลขานุการสภาวิชาการนำเสนอหลักสูตรที่ผ่านความเห็นชอบต่อสภามหาวิทยาลัย	สภามหาวิทยาลัยพิจารณาอนุมัติให้เปิดสอนได้ตามกำหนดเวลาที่ระบุ เลขาสภามหาวิทยาลัยแจ้งผลการพิจารณาอนุมัติหลักสูตรต่อสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนและผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ	
10	สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน	- กรณีสภามหาวิทยาลัยพิจารณาอนุมัติ สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนนำเสนอหลักสูตรต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาภายใน 30 วัน นับแต่วันได้รับการอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัย - กรณีสภามหาวิทยาลัยไม่อนุมัติ ส่งคืนผู้นำเสนอหลักสูตรเพื่อปรับแก้ไข	

แผนภูมิแสดงขั้นตอนการนำเสนอหลักสูตร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

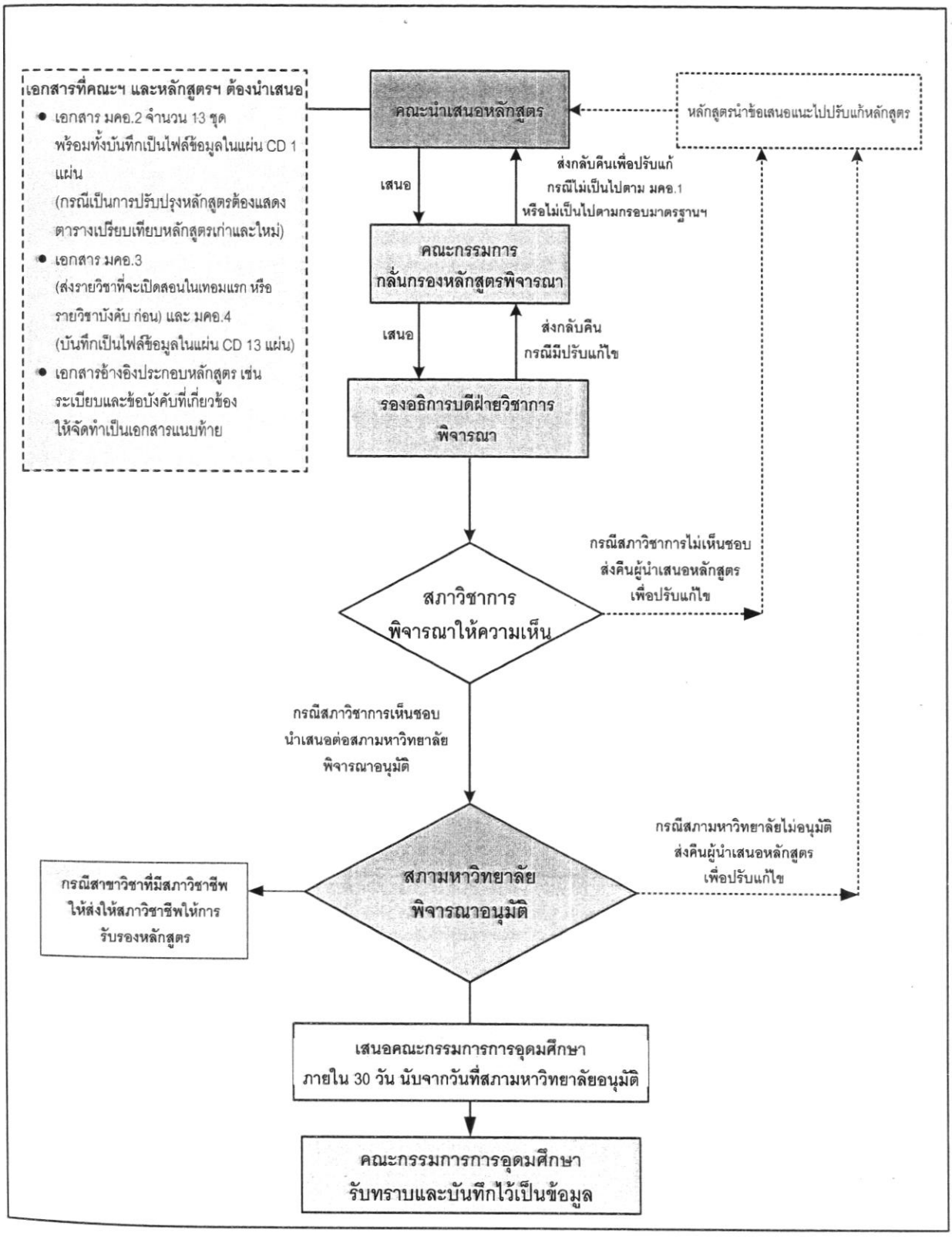

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านหลักสูตร

คณะกรรมการการอุดมศึกษา, สำนักงาน. (2552). **มาตรฐานการอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง**. กรุงเทพมหานคร : ผู้แต่ง.

คณะกรรมการการอุดมศึกษา, สำนักงาน. (2552). **กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และแนวทางการทางปฏิบัติ**. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาทางวิชาการเรื่อง "กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ : นโยบายการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและบทบาทของผู้บริหารยุคใหม่" กรุงเทพมหานคร : ผู้แต่ง.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กระทรวงศึกษาธิการ.

ภาคผนวก
Template มคอ. 2-7